

שלחו ליה בני גלילא שליח לרבי חלבו לשואלו:

אחריהן [אחר כהן ולוי וישראל] את מי ט-א קוראין?

כלומר: האם יש איזה סדר לקרואים שאחריהם, משום דרכי שלום?

לא הוה כיריה [לא ידע רבי חלבו להשיב].

אתא רבי חלבו ושייליה [בא רבי חלבו ושאל] לרבי יצחק נפחא את השאלה שנשאל:

אמר ליה רבי יצחק נפחא לרבי חלבו:

אחריהן קוראין לתלמידי חכמים הממונים פרנסין על הציבור.

ואחריהן לתלמידי חכמים הראויין למנותם פרנסים על הציבור, ואלו מי ששואלים אותם דבר הלכה בכל מקום ואומרים אותה.⁽¹⁾

ואחריהן לבני תלמידי חכמים, שאבותיהן ממונים פרנסין על הציבור, ומשום שיש

או חלוצה נסיב [נשא אביו גרושה או חלוצה] ואחליה לזרעיה [וחילל את זרעו שאינו כהן].⁽¹²⁾

ומשנינן: לזה אין לחוש, שהרי סוף סוף [לו יהא שנשא אבי גרושה], וכי מפני זה קראוהו במקום לוי, והרי לוי מי קא הוי [וכי לוי הוא], והרי אם נתחלל מקדושת כהונה הרי הוא כישראל!⁽¹³⁾

ואם כן, אין לנו לחוש אלא שמא יאמרו: הראשון אינו כהן ולכך קראו אחר במקומו, אבל אין לחוש שיאמרו על השני שאינו כהן, שהרי אין זה סיבה לתת לו לעלות במקום לוי.

עוד מקשה הגמרא על דברי רבי יוחנן: ולמאן [למי יש לחוש שיאמר עליהם שאינם כהנים או לויים]?

אי ליושבין בבית הכנסת עד סוף הקריאה, הא קא חזו ליה [הרי רואים הם את שני העולים] שהם בכלל המנין של הקרואים, ובהכרח שאין כאן פגום!⁽¹⁴⁾

אלא חוששים אנו לפגם בעיני היוצאין מבית הכנסת בין גברא לגברא, קודם שנוכחו ששניהם ממנין הקרואים הם.

לוי", וראה עוד בתוספות בבכורות מז א ד"ה אלא, ובחידושי רבינו חיים הלוי הלכות איסורי ביאה טו ט, ד"ה והאומנם.

14. מבואר מכאן, שאם אכן נמצא הכהן הראשון שהוא פגום ונתנו לכהן אחר, כי אז אין הראשון עולה ממנין הקרואים, וצריך ביאור מה הטעם בזה.

1. ואפילו במסכת כלה, שאין רגילים האנשים

יתכן ממזר כהן, שהרי מבואר כאן שממזר אינו לוי; וביותר מבואר כאן, שאפילו אם נולד ממזורת אינו לוי או כהן.

12. יש לעיין למה שינתה הגמרא, ולא הלכה באותו דרך שנשא ממזרת!?

13. כתב ב"חידושים מכתב יד": "מיהא שמעינן דכהן חלל אפילו כלוי לא הוי, ולא קרי במקום

בזה כבוד לאבותיהם. (2)

ואהריהן לראשי כנסיות, ולכל אדם. (3)

שלחו ליה בני גליל שליח לרבי חלבו לשואלו:

מהו לקרות בחומשים [הם כתובים כספר תורה, (4) אלא שמחולקים לחמשה חומשים], בבית הכנסת בציבור?

לא הוה בידיה של רבי חלבו להשיב.

אתא רבי חלבו שייליה [בא רבי חלבו ושאל] לרבי יצחק נפחא את השאלה שנשאל, ואף הוא לא הוה בידיה [לא ידע מה להשיב].

אתא רבי חלבו שאיל שאלה זו בבי מדרשא [בבית המדרש]; ופשטה מהא דאמר רבי שמואל בר נחמני אמר רבי יונתן:

ספר תורה שחסר יריעה אחת, (5) אין קורין בו; וכל שכן כשאינו אלא חומש אחד שאין קורין בו.

ודוחה הגמרא את הראיה: ולא היא!

התם בספר תורה שחסר בו יריעה אחת, מחסר הוא במילתיה, כלומר: קוראין לו "ספר תורה" והרי חסר הוא.

אבל הכא בחומשים לא מחסר במילתיה, לפי מה שנקראים הם "חומשים", אין בהם חסרון.

רבה ורב יוסף דאמרי תרוייהו: אין קורין בחומשין בבית הכנסת, משום כבוד ציבור, שלא יאמרו שאין להם ספר תורה שלם, וזה גנאי להם. (6)

רבה ורב יוסף דאמרי תרוייהו: האי ספר

במסכת זו, שבת קיד א.

2. משנה ברורה סימן קלו.

3. וכל זה מיירי במקומות שאין מוכרין המצוות, אלא שעומד הממונה וקורא לפי הכבוד, אבל במקומות שמוכרין המצוות ונופלים המעות לצדקה, כל הקונה אותם יש לו רשות לכבד לכל מי שירצה, ובלבד שיקרא לכל אחד לפי כבודו, שלא יבוא לידי מחלוקת, לבוש הובא במשנה ברורה סימן קלו.

4. א. אבל בחומשים שלנו, אפילו כל חמשת הספרים יחד, אין לברך עליהם, רמ"א סימן קמג סעיף ב.

ב. "מותר לכתוב כל התורה חומש חומש בפני עצמו, ואין בהם קדושת ספר תורה השלם, ויש מי שאומר שהם כספר תורה לכל דבריהם,

אלא שאין קורין בהן בציבור", לשון השולחן ערוך יו"ד רפג א.

5. אבל אם אין חסר בו יריעה אחת, אלא כמה תיבות בלבד אינו נפסל בכך, כן כתבו התוספות מגילה ט א על פי המבואר כאן, וציין לדבריהם רבינו עקיבא איגר בגליון הש"ס שלו; אבל הרשב"א כאן כתב לא כן, ראה שם.

6. א. נתבאר על פי הלבוש, הובא ב"שער הציון" סימן קמג אות ו; והר"ן כתב כאן "שנראה כעני".

ב. כתב הר"ן: "ובכאן כתב רבינו ז"ל הלכה ולא למעשה, שאם נמצא טעות בספר תורה באחד מן החומשים, מותר לקרוא בשאר, דהא אין החומשין מעכבין זה את זה אלא מפני כבוד הציבור, וכיון ש/הספר תורה שלם שפיר דמי". וצריך תלמוד לחלק בין ספר תורה שחסר בו

אפטרותא [ספר שכתובין בו ההפטרות],
אסור למקרי ביה בשבת [אסור לקרוא בו
בשבת].

ומפרשינן: **מאי טעמא?**

משום **דלא ניתן ליכתב** פחות מספר אחד
שלם לעצמו. (7)

**בר רב אשי אמר: לטלטולי בשבת נמי
אסור.**

מאי טעמא?

דהא לא חזי למקרי ביה [שהרי אינו ראוי
לקרות בו].

ודוחה גמרא: **ולא היא!**

שרי לטלטוליה (8) **ושרי למקרי ביה** [מותר
לטלטלו ומותר לקרות בו] —

ומשום דהרי מצינו לרבי יוחנן ורבי שמעון
בן לקיש דמעייני תרווייהו בספרא דאגדתא
[ספר אגדה] **בשבתא** —

והא לא ניתן ליכתב, שהרי אסור לכתוב
תורה שבעל פה, (9) ואיך קראו בו!?

אלא בהכרח, כיון דלא אפשר שלא ייכתבו,
שנתמעט הלב והתורה משתכחת; הרי שעל
זה נאמר: **"עת לעשות לה' הפרו תורתך"**.

לאומרן בעל פה" אינו שייך בנביאים וכתובים;
ומיהו מצאנו חבר לרבינו קרשק"ש, בתוספות
בבא קמא ד ב ד"ה כדמתרגם, ראה שם.

ד. שנינו במשנה בסוטה כ א: "עד שלא
נמחקה המגילה [של הסוטה אל תוך המים],
אמרה איני שותה, מגילתה נגזת, ומנחתה
מתפזרת על הדשן, ואין מגילתה כשרה להשקות
בה סוטה אחרת", וכתב שם רש"י בד"ה מגילתה
נגזת "דכל כתיבי הקודש שאין ראויין לקרות
בהן נגזזין שלא יתבזו", ולא פירש רש"י למה
"אין ראויין לקרות בהן"?

ויש מי שכתב, שעל פי רבינו קרשק"ש יש
מקום לפרש דברי רש"י שהאיסור הוא משום
שאסור לקרות בפרשה שאינה ספר שלם, ולפי
זה יש ללמוד מדברי רש"י שאפילו כשהכתיבה
היא בהיתר מכל מקום לקרות בו אסור, כי אין
לו "תורת כתב".

8. לשון הגמרא צריך ביאור: כי לכאורה היה לו
לומר שרי למיקרי ביה ושרי לטלטוליה, דהא
בהא תליא.

9. וכפי שמבואר בעמוד ב.

יריעה אחת, שאינו כשר, משום שלפי מה שהוא
נקרא ספר תורה הרי הוא חסר.

7. א. נתבאר על פי לשון רש"י; וראה עוד
בהמשך הענין "מהו לכתוב מגילה לתינוק
להתלמד בה".

ב. כתב רבינו קרשק"ש "מאי טעמא דלא ניתן
ליכתב: והרי הוא כקורא דברים שבכתב על
פה"; ויש להסתפק בכונתו, אם כל האיסור הוא
קריאה ואין איסור בכתיבה כלל, וגדר הדין הוא
שאין לו "תורת כתב", או שלא בא רבינו אלא
להסביר למה אסור לקרות בו, ומיהו יש בו
איסור גם בכתיבה מטעם אחר; וראה בזה
בהערות בהמשך הענין.

וב"חזון איש" ליקוטים החדשים לדף ס ב
ד"ה ואם קורא, כתב מסברא דנפשיה שאסור
לקרות בו מטעם זה על פי תוספות בשבת קטו
א, [לגבי ספר תורה שנכתב בלשון אחרת, ראה
שם]; ושוב כתב לצדד שאיסור הקריאה הוא
משום שאינו כבוד התורה בכתיבה זו, והקורא
בו מחלל כבוד התורה, שמחזיק כתיבה בזויה.

ג. המגיה על רבינו קרשק"ש הביא בשם
אחרונים, שדין "דברים שבכתב אי אתה רשאי

כשנשלמו כל הפרשיות, כתב משה את התורה כולה כאחד. (12)

ומפרשת הגמרא כיצד תיבעי למאן דאמר: "תורה מגילה מגילה ניתנה":

האם נאמר: כיון דבתחילה מגילה (13) מגילה ניתנה, אם כן אף היום כותבין אותן מגילה מגילה. (14)

או דילמא: כיון דאידבק אידבק, מאחר שנדבקו כל הפרשיות, שוב אין כותבין אלא את כל התורה כולה כאחד.

וכיצד תיבעי למאן דאמר: "תורה התומה ניתנה":

האם נאמר: כיון ד"תורה התומה ניתנה", אין כותבין. (15)

או דילמא: כיון דלא אפשר, כתבין.

ואם כן הכא נמי בספר דאפטרותא, כיון דלא אפשר שיכתוב כל ציבור וציבור ספר שלם מן הנביאים שאין יכולת בידם, הרי שעל זה נאמר: "עת לעשות לה' הפרו תורתך". (10)

בעא, שאל מיניה אבוי מרבה:

מהו לכתוב מגילה לתינוק שכתוב בה פרשה אחת או שנים מן התורה, כדי להתלמד בה? (11)

תיבעי, יש להסתפק ספק זה, הן למאן דאמר: "תורה מגילה מגילה ניתנה", כל פרשה שהיה משה שומע מן הקב"ה היה כותבה, וכשנשלמה התורה כולה, חיברן משה בגידין, ותפרן.

ואף תיבעי למאן דאמר: "תורה התומה [גמורה ומסויימה ושלמה] ניתנה", כלומר: עד שלא נאמרו כל הפרשיות כולן, לא היה משה כותבן, אלא משמרן בעל פה, ואך

12. נתבאר על פי רש"י, אבל התוספות הקשו ממה שתב רש"י עצמו בחומש על הפסוק [שמות כד]: "ויקח ספר הברית ויקרא באזני העם", שבאותו ספר היה כתוב מבראשית עד מתן תורה; ולכן פירשו באופן אחר, ראה שם.

13. "דע, כי לשון מגילה הוא, שכל המגילה אינו מדבר אלא מענין אחד כגון חמש מגילות, וכל שמחברים כמה ענינים נקרא ספר", חת"ם סופר ד"ה כתנאי.

14. יש להסתפק, אם לכתוב פחות מפרשה שלמה ודאי כותבין, או שאין כותבין אלא כפי שנכתב בתחילה והיינו פרשה שלמה בלבד; וראה מזה בהערה 17 אות ג.

15. הקשה בחידושי חת"ם סופר ד"ה כתנאי,

10. לפי מה שנתבאר לעיל בהערה 7 בשם רבינו קרשק"ש שהאיסור לקרות בספר אפטרותא, הוא משום "דברים שבכתב אי אתה רשאי לאומרם בעל פה", ניחא היטב דמיון הגמרא, ומשום ש"דברים שבכתב אי אתה רשאי לאומרן על פה, ודברים שבעל פה אי אתה רשאי לאומרן בכתב, מחד קרא הוא נלמד, ראה בעמוד ב, וזה הוא שמדמה הגמרא, דכשם שזה מותר משום "עת לעשות לה'" כך זה מותר.

ומיהו זה רק אם נאמר שאין איסור אלא בקריאה ולא בכתובה [ראה בהערה שם], אבל אם יש איסור בכתובה, אי אפשר לומר כן.

11. מכל דברי הגמרא, שאחר הפסק בענין ספר אפטרותא, מסתפקת שוב במגילה לתינוק, נראה ששני ספיקות הם, וצריך תלמוד לבארם.

אמר תירץ רבי שמעון בן לקיש משום רבי ינאי:

לא כתבו את הפרשה בטבלא כמות שהיא, אלא **באלף בי"ת** בלבד, כלומר: בראשי תיבות. (18)

איתיביה מהא דתניא בברייתא:

כשהוא הכהן **כותב** פרשה לסוטה למוחקה

אמר ליה רבה לאביי: **אין** כותבין! ומה טעם? **לפי שאין** כותבין. (16)

איתיביה לרבה שאמר אין כותבין:

והרי שנינו גבי הילני המלכה: **אף היא עשתה טבלא של זהב, שפרשת סוטה כתובה עליה**; הרי שכותבין אפילו פרשה אחת. (17)

מהילני הוא, שהיא הרי עשתה את הטבלא כדי שיעתיקו ממנה הכהנים, והרי אסור לכתוב אפילו אות אחת שלא מן הכתב, כמבואר במגילה יח ב, וראה הערה 18.

ב. ב"תפארת יעקב" נקט שאפילו אם כותבין פרשה לתינוק להתלמד בה, היינו דוקא כמו ספר תורה בספר ובדיו, ולפי זה הוכיח מכאן, שבאותה טבלא לא היו חקוקות התיבות בתוך הזהב, אלא שהדביקה קלף על הטבלא, שאם לא כן הרי גרעה אותה טבלא ממגילה, היות ואינה כתובה בספר בדיו, [כלומר: ומן הגמרא משמע שכוונתה להביא ראייה שיותר לכתוב וכסברת הסובר "מגילה מגילה ניתנה", וראה מה שכתב בזה ב"חזון איש" ליקוטים הנדמ"ח לדף ס ב ד"ה לעיל ס א, וביסוד הדברים נקט אף הוא שלמאן דאמר ד"מגיה מגילה ניתנה" ולכן מותר לכתוב, אם כן אין כותבים אלא על הספר ובדיו.

ג. יש לפשוט לכאורה מכאן את הספק שבהערה 14, אם למאן דאמר "מגילה מגילה ניתנה", מותר לכתוב פחות מפרשה שלימה; שהרי באותה טבלא לא היתה כתובה כל פרשת סוטה, אלא מה שכותבים במגילת הסוטה בלבד, והיא השבועה בלבד, ואינה כוללת אפילו את הצוואות כגון "ואמר הכהן לאשה", ומכל מקום משמע בגמרא שלמאן דאמר "מגילה מגילה ניתנה", היה מותר לכותבה.

18. א. הקשו התוספות ביומא לז ב ד"ה

מנין לנו שאסור לכתוב מגילה מגילה, ומה בכך דתורה חתומה ניתנה, או דאידיק, מכל מקום מנין שאסור להפרידם! וראה מה שביאר שם.

16. א. בגליון הביאו משם הערוך שפירש: בעא מיניה טעם ולא נתן לו, אלא אמר לו כי אין כותבין, כלומר: קבלה הוא לבני אדם לכתוב הכי.

ב. לשון השו"ע יו"ד רפג ב: "לא יכתוב מגילה בפני עצמה שיהיה בה פרשיות, ואין כותבין מגילה לתינוק להתלמד בה", וכתב הט"ו, שהטור הביא בשם הרי"ף שהתיר לכתוב מגילה לתינוק להתלמד, וכתב הרא"ש, שהתיר משום שאי אפשר לכל עני להיות לו ספר תורה שלימה, אבל מכל מקום אין היתר אלא כדי להתלמד בו משום "עת לעשות לה" הפרו תורתך", אבל אותן שכותבין פסוקים על הכותל לאיזה סימן טוב לאו שפיר עבדי דתורה חתומה ניתנה.

ג. ראה ברא"ש סוף סימן כ שכתב טעם נוסף בדעת הרי"ף, וראה "בית יוסף" שהקשה עליו, וראה מה שכתב בזה בחידושי חת"ם סופר ד"ה לפי שאין כותבין.

17. א. לעיל בהערה 7 הובאו דברי רבינו קרשק"ש, והובא להסתפק שם, אם האיסור הוא בכתובה או בקריאה, ולפי הצד שאין האיסור אלא בקריאה, יש לפרש שקושיית הגמרא

שכב, אם לא שכב"?! (19)

ומשנינן: הכא במאי עסקינן בסירווגין, כלומר: בתחילת כל פסוק היה כתוב תיבה שלימה, ואחר כך בראשי תיבות. (20)

כתנאי, תנאים נחלקו בדין זה אם כותבין מגילה לתינוק להתלמד בה:

אין כותבין מגילה לתינוק להתלמד בה, ואם דעתו להשלים, הרי זה מותר.

רבי יהודה אומר: (21)

על המים, הרי זה רואה בטבלא שעשתה הילני המלכה, וכותב מה שכתוב בטבלא, אם כן משמע שהיה כתוב על הטבלא את הפרשה כמות שהיא?!?

ומשנינן: אימא: כמה שכתוב בטבלא, כלומר: שעל פי ראשי התיבות שהיה כתוב בטבלא היה הכהן כותב.

איתיביה מברייטא ששנינו בה בהדיא: כשהוא כותב, רואה בטבלא וכותב מה שכתוב בטבלא, מה הוא כתוב בטבלא "אם

את השבועה כפי שהיא כתובה בתורה, ולא כפי שהיא אמרה אותו, שאם שינתה מלשון האמור בתורה, אף שמצד השבועה אין זה חסרון, [שהרי זה לא גרע משאר לשונות], מכל מקום נוסח הכתיבה הוא כמו שכתוב בתורה; ואם כן נמצא שהוצרכה הילני להראות לכהן איך כתוב בתורה, וזו היא כתיבת פרשה שאסורה.

ג. לפי היסוד שכתבו לדעת הרמב"ם, מתיישבת לכאורה קושיית התוספות שבאות ב, שהרי אף כי הילני הוצרכה לכתוב את הפרשה שבתורה, מכל מקום גדר כתיבת המגילה הרי מבואר ברמב"ם שהיא כתיבת השבועה, ובזה לכאורה אין איסור לכותבה שלא מתוך הכתב, וראה היטב מה שנתבאר בהערה 17.

19. ראה ביאור דברי הברייטא ב"תפארת יעקב", וראה ב"חידושים מכתב יד" שכתב: "לאו דוקא, דהא לא כתיב "אם שכב" אלא "ויתן איש בך את שכבתו", אלא לאשמועינן דרך קצרה נקט".

20. מלשון רש"י כאן משמע, שלא היה כתוב שם אלא תיבה אחת שלימה, וראה מה שכתב על זה ב"גבורת ארי" יומא לו ב.

21. במסכת סופרים [ה ט] הגירסא היא: רבי יהודה מתיר מן בראשית.

בסירווגין: איך די בכתיבה באל"ף ב"ת, והרי אסור לכתוב אפילו אות אחת שלא מן הכתב [מגילה יח ב], והיות ופרשה זו נכתבה כדי שיעתיקו הכהנים ממנה, איך יכולים הם להעתיק?!?

ותירצו: "כיון דכתיבי ראשי תיבות וראשי פסוקים [ראה בגמרא שם], ועוד שהיא פרשה קטנה שרי, כדשינינן התם תפילין ומזוזות משום דמיגרס גריסין".

ב. הוכיחו אחרונים בדעת הרמב"ם [סוטה ג ח], שמגילת סוטה אינה הפרשה הכתובה בתורה, אלא שהוא כותב במגילה את השבועה שהשביעה וכלשון הרמב"ם "וכותב כל הדברים שהשביע אותה בהם", ראה שם; [ומטעם זה הוצרך הרמב"ם לומר שם, שבמגילת סוטה כותבים את השם ככתיבתו, ולכאורה הוא פשוט, שהרי תמיד כותבים אותו כן, אלא הטעם הוא, לפי שהיא הרי אומרת את השם באדנו"ת והייתי אומר שאף הוא יכתוב באדנו"ת].

ואולם הקשו על זה מסוגיינתנו, שהרי אם כן למה נאסר להילני לכתוב את פרשת סוטה, כדי שיעתיק הכהן ממנה?! והרי המגילה אינה כתיבת הפרשה, אלא כתיבת השבועה?!?

ויש מי שביאר, שהיות וסוף סוף צריך לכתוב

בספר בראשית מותר לכתוב מגילה אחת עד פרשת דור המבול, מפני שהוא ענין אחד. (22)

ובתורת כהנים [ספר ויקרא] מותר לכתוב מגילה אחת עד "ויחי ביום השמיני", שהוא גמר ציווי הקרבנות. (23)

אמר רבי יוחנן משום רבי בנאה: תורה — מגילה מגילה ניתנה, שנאמר: "אז אמרתי הנה באתי במגילת ספר כתוב עלי", שנזכרתי במגילה שבתורה, שנאמר אצל בנות לוט [בראשית יט טו]: "ויאיצו המלאכים בלוט לאמר, קום קח את אשתך ואת שתי בנותיך הנמצאות", ולכך אמר הכתוב "הנמצאות", לומר: בזכות דוד שעתיד לצאת מרות המואביה [שהיא בת לוט האחת שילדה את מואב], ובזכות נעמה

העמונית [שהיא בת לוט השניה שילדה את עמון], ונרמז כן בלשון "הנמצאות", שהרי כתיב גבי דוד "מצאתי דוד עבדי".

ולכך קרא לתורה מגילה, מפני שמתחילה נכתבה פרשת בראשית, ואחר כך פרשת נח, ואחר כך מגילת אברהם, וזה הוא שאמר דוד: "במגילת אברהם כתוב עלי". (24)

רבי שמעון בן לקיש אומר: תורה — התומה ניתנה, שנאמר: "לקוח את ספר התורה הזאת", ומשמע: ספר אחד הוא. (25)

ומקשינן: ואיך — רבי יוחנן — נמי, הכתיב "לקוח", דמשמע "תורה התומה ניתנה"?!

22. על פי "נחלת יעקב" במסכת סופרים, והוא כתב שם שכן הוא בירושלמי פרק ה דמגילה, וב"חידושים מכתב יד" כתב: "פירוש לפי שבו נשלם מעשה בראשית", וראה רבינו קרשק"ש ומגיה שם.

ולכאורה היה נראה בביאור שיטתו, שהוא סובר: מותר לכתוב משום שתורה "מגילה מגילה ניתנה", ולדעתו אין מותר לכתוב אלא כפי שניתנה התורה מגילה מגילה [היינו ענין אחד, כמו שהובא לעיל בשם ה"חת"ם סופר"], ונראה לו לרבי יהודה שהמגילה הראשונה היא מגילת "בראשית" היה כתוב בה עד פרשת דור המבול, [ולזה קורא רש"י בד"ה כתוב עלי: "פרשת בראשית"], ואחר כך פרשת דור המבול, עד אברהם, ולזה קורא רש"י "פרשת נח", ואחר כך פרשת אברהם; וראה בהערות לעיל.

אך ה"חזון איש" [ליקוטים כאן ד"ה והא דנחלקו נסתפק אם טעמו של רי יהודה הוא משום ד"מגילה מגילה ניתנה", או טעמו משום דלא אפשר, ודקדק מלשון הגמרא שלא נחלקו

אם מגילה מגילה ניתנה, ולכן כתב שטעמו הוא משום דלא אפשר, ומה שלא הותר לכתוב אלא באופן זה הוא משום "דענין שלם הוי כבוד טפי, ולא מקילינן בפחות מזה".

23. נראה שלא דוקא נקט רבי יהודה שני אלו, אלא שנקט מגילה מענינים שאינם מצוות, ומגילה אחת מענינים של מצוות, וללמד הוא בא מה נקרא ענין אחד, ומזה צא ולמד ותקיש למקומות אחרים.

24. נתבאר על פי רש"י, ואף שכתב רש"י לעיל ד"ה מגילה מגילה, שכל מגילה נכתבה כשנצטוו עליה, צריך לומר שלא דוקא מגילות שכתוב בהן מצוות, אלא כשלימדו הקב"ה למשה פרשת בראשית כתב אותה משה במגילה, וכן פרשת נח, וכן הלאה.

25. נראה שהלימוד הוא מלשון "לקוח" דמשמע לקיחה אחת, וזה הוא שבהמשך הגמרא מקשינן:

אלהיו לא יגש להקריב"; ונאמרה פרשה זו ביום זה, מפני שבו התחילו הכהנים להקריב, והוצרך להודיע את קדושתם.

ב. **ופרשת לויים** שבפרשת "בהעלותך" [במדבר ח ה]: "קח את הלויים מתוך בני ישראל וטהרת אותם"; ונאמרה בו ביום, מפני שהחלו הלויים לשיר במשכן באותו יום.

ג. **ופרשת טמאים** שבפרשת "בהעלותך" [במדבר ט ו]: "ויהי אנשים אשר היו טמאים לנפש אדם ולא יכלו לעשות הפסח ביום ההוא", ונאמרה פרשה זו משום הפסח הקרב ובא.

ד. **ופרשת שילוח טמאים** שבפרשת "במדבר" [ה ב]: "צו את בני ישראל וישלחו מן המחנה כל צרוע וכל זב וכל טמא לנפש"; ונאמרה פרשה זו משום שבאותו יום הוקבעו שלש מחנות: מחנה שכינה, מחנה לויה ומחנה ישראל.

ה. **ופרשת "אחרי מות"**, היא פרשת [ויקרא טז א]: "דבר אל אהרן אחיך ואל יבא בכל עת אל הקודש מבית לפרוכת", ואף שעיקרה של פרשה זו היא ביום הכפורים, מכל מקום נאמרה פרשה זו בו ביום, מפני שמתו בני אהרן באותו יום משום ביאה שלא לצורך, לכן נאמרה האזהרה שלא יבא אהרן בכל עת באותו יום.

ו. **ופרשת שתיי יין** שבפרשת "שמיני" ט-ב

ומשנין: **ההוא לבתר דאידיבק**, לא היה זה ספר תורה אחד מתחילה, אלא לבסוף כשהדביקו את כל הפרשיות זו לזו.

תו מקשינן: **ואידך** — ריש לקיש — **נמי, הכתיב: "במגילת ספר כתוב עלי"**, דמשמע: "מגילה מגילה ניתנה".

ומשנינן: אין הכוונה שהיה חלק מהתורה כתוב במגילה, אלא **ההוא** פסוק שנאמר בו "מגילה" הכוונה היא לכל התורה, ומשום **דכל התורה כולה איקרי "מגילה"**,⁽²⁶⁾ **דכתיב: [זכריה ה ג]: "ויאמר אלי, מה אתה רואה, ואומר: "אני רואה מגילה עפה"**, ועל התורה נאמר כתוב זה.

אי נמי לכן נקראת התורה "מגילה", **לכדריבי לוי** [משום דריבי לוי], **דאמר רבי לוי:**

שמונה פרשיות נאמרו ביום שהוקם בו המשכן, ואותן פרשיות נכתבו במגילות נפרדות מפני שהוצרכו לאותו יום, ואף אחר כך שהשלים משה את התורה, לא היה כותבה כסדר אלא משלים את החסר שבין מגילה ומגילה, ולכן כל התורה נקראת "מגילה".

ואלו הן שמונה הפרשיות שנאמרו ונכתבו ביום שהוקם המשכן:

א. **פרשת כהנים** שבפרשת "אמור", שנאמרו בה כמה הלכות כהנים: "לא יטמא", "את אלה לא יקח [ישא]", "מום בו את לחם

ואידך הא כתיב "לקוח".

ש"מגילה" הוא כל דבר שהוא ענין אחד כמו חמש מגילות [וכמו שכתב שם בד"ה כתנאי], ואף כל התורה הוא ענין אחד, כי כל התורה היא שמותיו של הקב"ה ונעוץ סופה בתחילתה,

26. ראה חידושי חת"ם סופר ד"ה דכל, שביאר את הטעם שהיא נקראת מגילה, משום